

POSTANOWIENIE

22 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 22 lutego 2024 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku M. R.
z udziałem R. W., J. J. i Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w Warszawie
o zasiedzenie,
na skutek skarg kasacyjnych R. W.
od postanowień Sądu Okręgowego w Szczecinie
z 24 września 2021 r., II Ca 763/20 oraz z 30 marca 2022 r., II Ca 124/22,

odmawia przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 czerwca 2020 r. Sąd Rejonowy w Myśliborzu w sprawie z wniosku M. R. z udziałem R. W., Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa – Oddział terenowy w Szczecinie (KOWR) i J. J., stwierdził m.in., że J. J. nabył z dniem 1 października 2005 r. przez zasiedzenie własność nieruchomości gruntowej określonej w sentencji i oddalił wniosek w pozostałym zakresie.

Postanowienie to zostało zaskarżone apelacjami KOWR i R. W.. Postanowieniem z dnia 24 września 2021 r., wydanym na skutek apelacji KOWR, Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił apelację. Postanowieniem z dnia 30 marca 2022 r., wydanym na skutek apelacji R. W., Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił apelację. W uzasadnieniu wyjaśnił, że apelacja R. W. nie została pierwotnie

przesłana z aktami do Sądu Okręgowego w Szczecinie i nadesłano ją dopiero w dniu 28 stycznia 2022 r., informując o przyczynach opóźnienia.

Na postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 24 września 2021 r. i z dnia 28 stycznia 2022 r. skargi kasacyjne wniósł uczestnik R. W., wnosząc o przyjęcie ich do rozpoznania.

Postanowieniem z dnia 22 lutego 2024 r. Sąd Najwyższy postanowił połączyć skargi kasacyjne do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia (art. 219 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 24 września 2021 r., skarżący powołał się na nieważność postępowania wynikającą z pozbawienia go możliwości obrony jego praw (art. 379 pkt 4 k.p.c.), które polegało na pominięciu rozpoznania złożonej przezeń apelacji. Wskazał również, że skarga jest – z tego samego powodu – oczywiście uzasadniona.

Wnosząc o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 30 marca 2022 r., skarżący powołał się na nieważność postępowania wynikającą z tego, że sprawa została uprzednio

prawomocnie osądzona (art. 379 pkt 3 k.p.c.). Wskazał również, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, które „(...) powinno być ustaleniem przez Sąd Najwyższy”, czy w świetle art. 365 § 1 i art. 366 k.p.c. możliwe jest rozpoznanie apelacji przez sąd drugiej instancji, gdy apelacja jednego z uczestników nie została rozpoznana łącznie z pozostałymi środkami zaskarżenia. Zdaniem skarżącego, skarga kasacyjna jest ponadto oczywiście uzasadniona.

Powołane przyczyny kasacyjne należało ocenić łącznie.

Racją jest, że apelacje wniesione przez kilku uczestników postępowania od postanowienia sądu pierwszej instancji orzekającego co do istoty sprawy powinny zostać rozpoznane łącznie. Odrębne rozpoznanie tych apelacji nie jest jednak tożsame z nieważnością postępowania z przyczyn określonych w art. 379 pkt 4 bądź art. 379 pkt 3 k.p.c.

Pierwsze z postanowień Sądu Okręgowego, wydane dnia 24 września 2021 r., rozstrzygało wyłącznie apelację KOWR i nie odnosiło się do apelacji R. W.. Miało zatem charakter niepełny, co - wbrew stanowisku skarżącego - nie jest równoznaczne z pozbawieniem skarżącego możliwości obrony w postępowaniu apelacyjnym ani „nieważnością” wydanego postanowienia, tym bardziej, że kodeksowi postępowania cywilnego nie jest znana instytucja nieważności orzeczeń. Wydanie postanowienia orzekającego co do istoty sprawy ograniczonego do rozpoznania tylko jednej z wniesionych apelacji stanowiło wprawdzie uchybienie, które powstało w następstwie nieprzedstawienia pełnych akt przez Sąd Rejonowy, ale nie było tożsame z pozbawieniem R. W. możliwości obrony jego praw, ponieważ wniesiona przezeń apelacja podlegała w dalszym ciągu merytorycznemu rozstrzygnięciu, czemu nie stało na przeszkodzie wcześniejsze rozpoznanie i rozstrzygnięcie apelacji KOWR. W zakresie nierozstrzygniętym przez Sąd Okręgowy sprawa pozostawała nadal zawisłą (sprawą w toku).

Już z tego wynika, że w warunkach nieważności postępowania nie zapadło również drugie z postanowień Sądu Okręgowego, wydane w dniu 30 marca 2022 r. Uprzednie postanowienie zapadło wyłącznie na skutek apelacji KOWR, toteż nie stało ono na przeszkodzie (art. 365-366 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.) rozpoznaniu i rozstrzygnięciu apelacji wniesionej przez R. W.. Skoro pierwsze z wydanych

postanowień miało, jak dostrzegał również skarżący, niepełny charakter, to konieczne stało się wydanie odrębnego postanowienia rozstrzygającego apelację R. W. po jej przedstawieniu Sądowi Okręgowemu przez Sąd Rejonowy. W tej nietypowej sytuacji dopiero oba wydane w sprawie postanowienia łącznie zakończyły sprawę co do istoty w postępowaniu apelacyjnym, spowodowały ustanie stanu zawisłości (art. 199 pkt 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.) i stanowiły substrat zaskarżenia skargą kasacyjną. Orzekając co do apelacji R. W. Sąd Okręgowy nie naruszył tym samym art. 365-366 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

W świetle powyższego w sprawie nie zachodziły również pozostałe przyczyny kasacyjne, na które powołał się skarżący. Wywody wniosku nie przekonywały, aby w sprawie wystąpiło istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., jak również, aby skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona, co wymaga wykazania, że zaskarżone orzeczenie jest oczywiście błędne, w sposób widoczny na pierwszy rzut oka dla każdego przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156 i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18).

Należało zatem odmówić przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 i art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[SOP]

(r.g.)